

AMERICKÁ VÁLKA

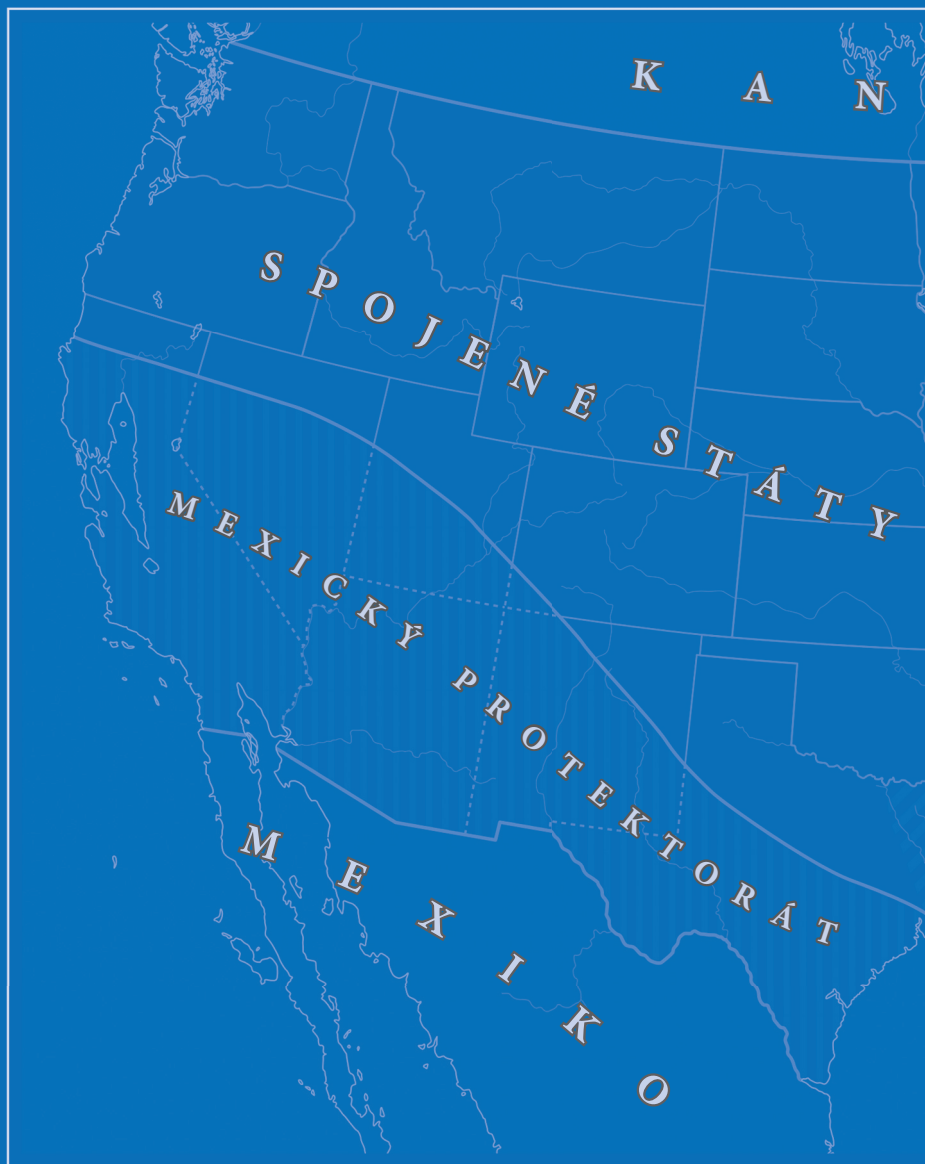
Omar El Akkad

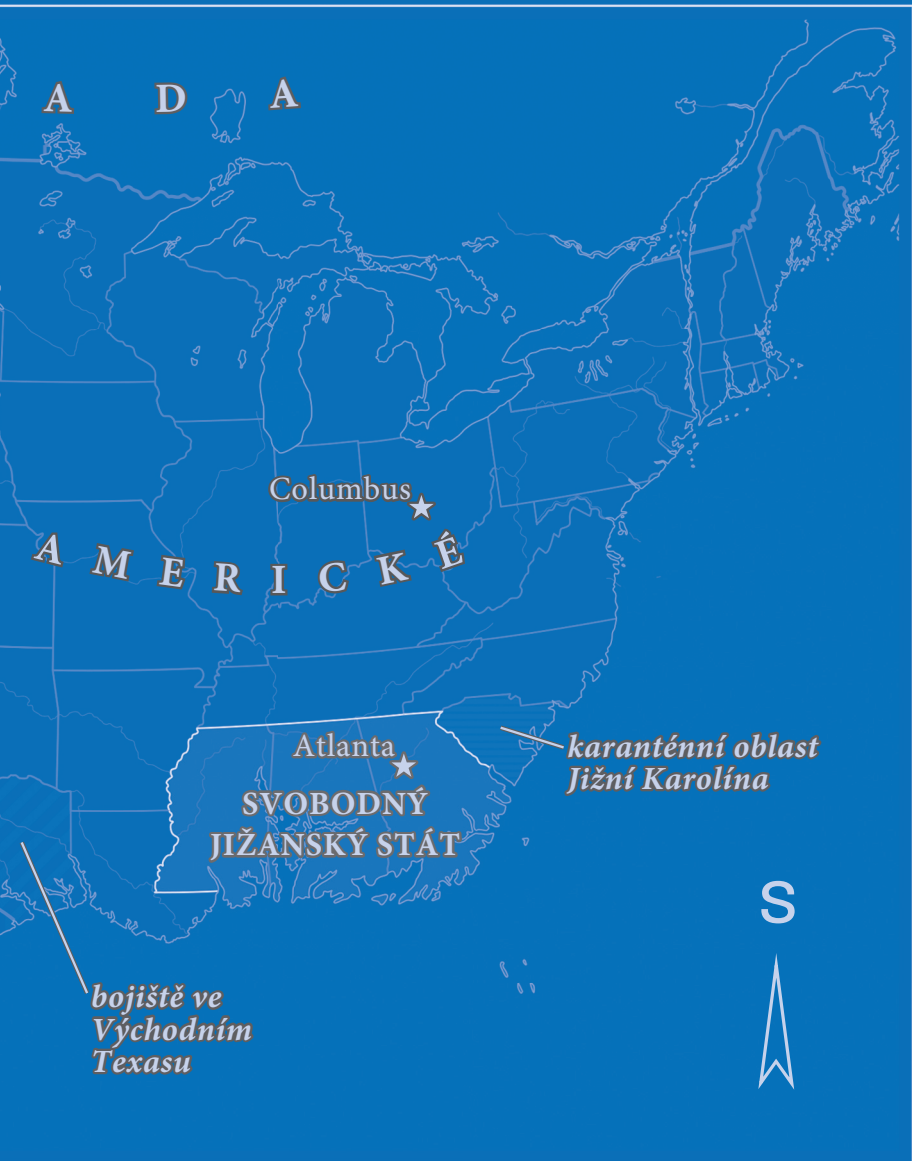
Postapokalyptický román z budoucnosti,
která až mrazivě připomíná
současnost

HOST

Spojené státy americké kolem roku 2075

A M E R I C A

Columbus ★

A M E R I C K É

Atlanta ★

SVOBODNÝ
JIŽANSKÝ STÁT

*karanténní oblast
Jižní Karolína*

*bojiště ve
Východním
Texasu*

Svobodný jižanský stát kolem roku 2075

K É

ční
nch ●

anta

Humanitární
dům 027 ●

● přístaviště
jezero Sinclair Augusta

SKÝ STÁT

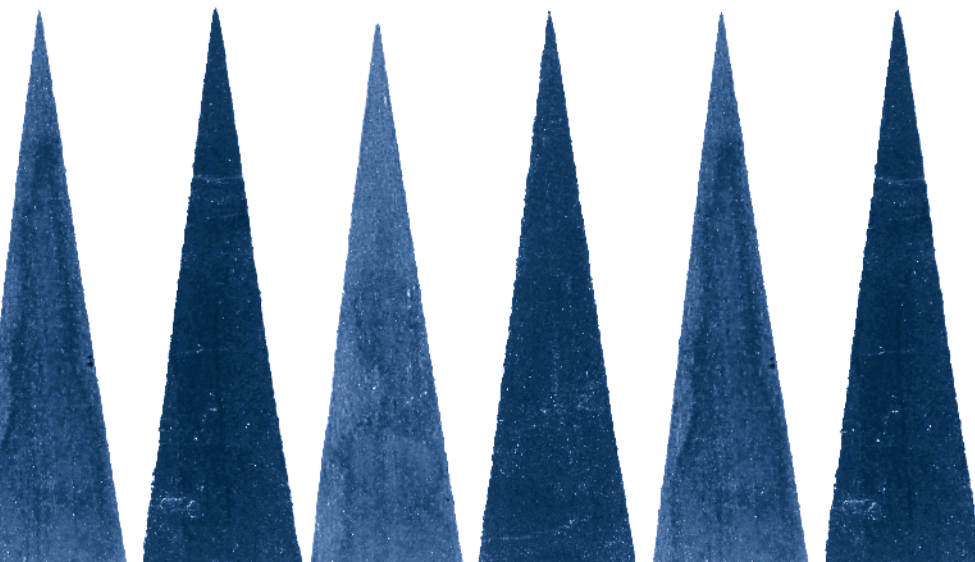
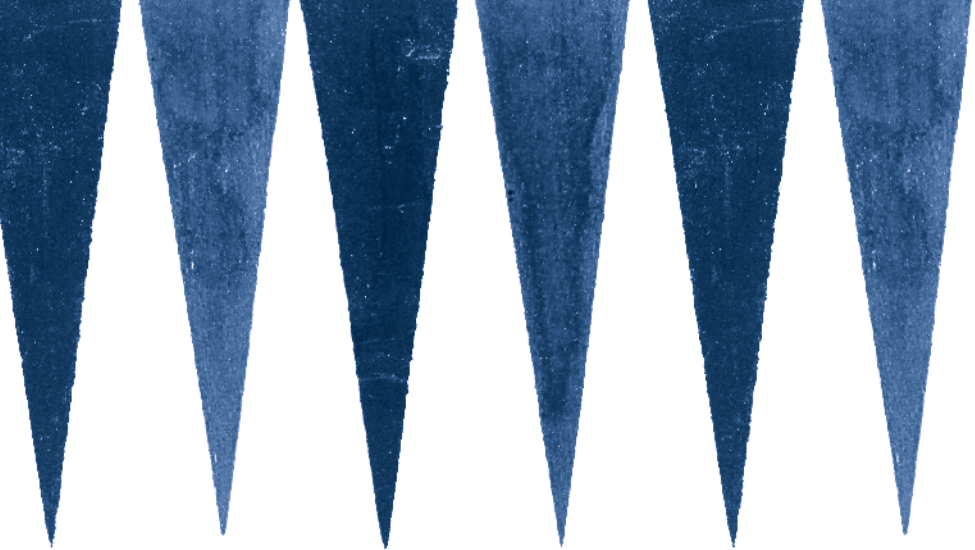
● dům
Denommeových

●
internální
tábor Sugarloaf

*karanténní oblast
Jižní Karolína*

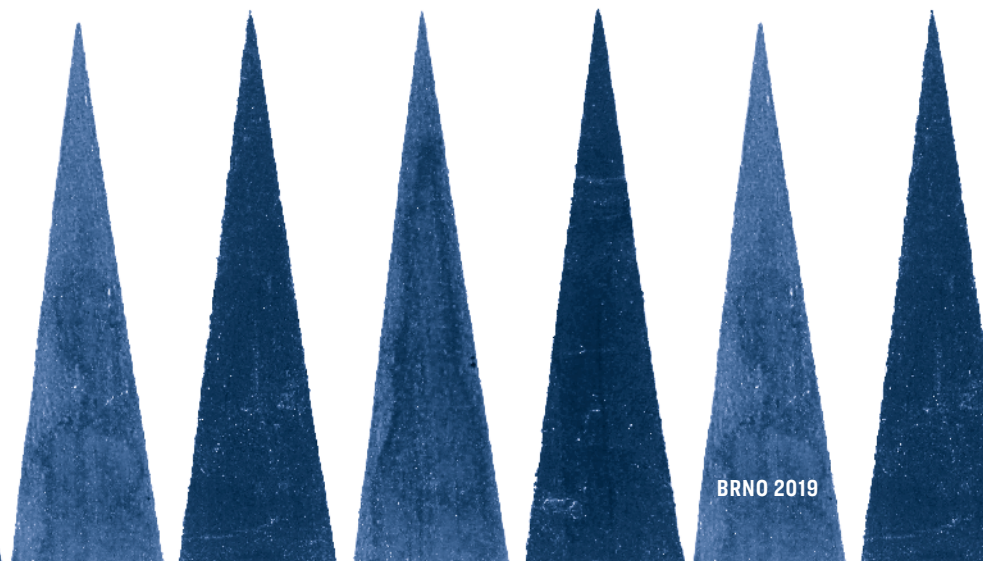
Omar El Akkad
AMERICKÁ VÁLKA

AMERICKÁ VÁLKA

Omar El Akkad

BRNO 2019

American War

Copyright © 2017 by Omar El Akkad

This translation published by arrangement with Alfred A. Knopf,
an imprint of The Knopf Doubleday Group,
a division of Penguin Random House, LLC

Maps by David Lindroth

Translation © Pavel Bakič, 2019

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2019 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-877-2 (PDF)

ISBN 978-80-7577-878-9 (ePUB)

ISBN 978-80-7577-879-6 (MobiPocket)

Tátovi

Potrestat musíš toho, kdož trestá tebe.

KITÁB AL-AGHÁNÍ (KNIHA PÍSNÍ)

Je mé dědictví pro mne kropenatý dravec?

Je obklopeno dravci?

*Jděte, sežněte všechnu zvěř polí,
přiveďte ji, ať se nažere.*

JEREMIÁŠ 12,9

PROLOG

Jako malý jsem sbíral pohlednice. V sirotčinci jsem na ně měl pod postelí krabici od bot. Když jsem se pak v New Anchorage poprvé přestěhoval do vlastního, uložil jsem ji na dno starého barelu v hroustící se kůlně. Větší část života jsem se věnoval studiu válečných dějin a sbírka idealizovaných, poklidných výjevů ze zmizelého světa mi dodávala určitý pocit rovnováhy.

Občas jsem si říkal, že barel vyhodím. Báł jsem se, že kdyby si ho někdo všiml, třeba kolega z univerzity, považoval by ho za křiklavý politický symbol podobný separatistickým vlajkám nebo vykuchaným sportákům, které jsou občas k vidění před domy v někdejším erku. Za bezzubý odznak rebelství, talisman ze zahubené a zhoubné minulosti. Narodil jsem se koneckonců na Jihu. Sice jsem se jako šestiletý ocitl na neutrálním území a nikdy o prvních letech svého života s nikým nemluvil, někteří kolegové mě však přece jen mohli v skrytu duše podezírat, že mi v žilách stále koluje kapka odbojně erkovské krve.

Nejradši mám pohlednice ze třicátých a čtyřicátých let dvacátého prvního století, z posledních dekád před tím, než se proti naší vlasti obrátil celý svět a naše vlast se obrátila sama proti sobě. Pohlednice s obrázky rozlehlých pláží, které mezitím pohltil stoupající oceán, se snímky Jihozápadu, ze kterého mezitím zbyly jen žhavé uhlíky, s fotografiemi liduprázdných středozápadních plání, které se tehdy pod modrou oblohou táhly donekonečna a které mezitím vnitrozemský exodus zaplnil novousedlíky z přímořských oblastí. Je to obrazová připomínka Ameriky, jaká byla na začátku dvacátého prvního století: jejího rozmachu, nespoutanosti, zaslepenosti.

Vzpomínám si, kterou pohlednici jsem koupil jako první. Je na ní snímek starého Anchorage. Nábřeží je zapadané tlustou vrstvou čerstvého sněhu, po moři jako tečky plují kry a slunce visí nízko nad horami.

Opravdový západ slunce nad Aljaškou jsem poprvé viděl v šesti letech, jako osmahlý kluk z Georgie stojící na palubě pašeráckého člunu. Jako uprchlík. Vzpomínám si na zvláštní bílé vločky usedající mi na řasy, na nezadržitelné drkotání zubů – na to, jak mi poprvé v životě byla zima. S pohledem upřeným na zmrzlý žlutek vznášející se těsně nad vrcholky hor jsem si říkal, že jsem dospěl na samotný okraj živoucího světa. Dál vládla čistá nehybnost.

Patřím k takzvané zázračné generaci narozené mezi lety 2074 a 2095, tedy mezi začátkem a koncem druhé americké občanské války. Zastánci širšího pojetí posouvají horní hranici až za desetiletou epidemii, jež bezprostředně následovala. Tato země už odedávna rozlišuje generace podle konfliktů, ve kterých měly pomřít, a ta má není výjimkou. Patřím k hrstce, která zůstala ušetřená hněvu vražedných atentátníků a bojechtivých Ptáků, k hrstce odklizené do dobře zásobených sklepů nebo protitornádových krytů ještě předtím, než se „mírový mor“ stihl rozšířit po celém kontinentu. Jednoduše řečeno k hrstce šťastlivců.

Celou profesní dráhu jsem zasvětil studiu krvavé války, kterou tato země svedla sama se sebou. Psal jsem odborné i časopisecké články, jako hlavní řečník jsem promlouval na nespočtu sympozii a kurzů. Prostudoval jsem veškeré dochované primární materiály: zprávy sepsané komisemi Kongresu, orálněhistorické prameny, děsivá svědectví těch, kdo přežili epidemii. Objasnil jsem nechvalně proslulé události Dne znovusjednocení, kdy se jednomu z posledních jižanských rebelů podařilo proniknout do hlavního města Unie a rozšířit tam nákazu, která pak v zemi deset let rozsávala smrt. Počet obětí války se odhaduje na jedenáct milionů a počet obětí následné epidemie téměř na desetinásobek.

Od čtenářů a kritiků jsem obdržel nespočet polemických dopisů týkajících se nejrůznějších historických podrobností – zda za určitým vražedným atentátem skutečně stáli rebelové, zda byl ten který masakr skutečně tak krutý, jak tvrdí jižanská propaganda. Příkladů takové korespondence mám v archivu stovky a vždy jde o variace na stejné téma: jsem rozmazlený Severan z New Anchorage a patřím k elitám neutrálního státu, které na vlastní kůži nezažily ani den skutečných bojů, a tak o válce nevědí ani zbla.

Vím však něco, co neví nikdo jiný. Vím to, protože mi to řekla. A jako zasvěcenec jsem také spoluviníkem.

★★★

Ze života už mi mnoho nezbývá, takže se vracím k rozmanitě nakupeným pozůstatkům mládí. Nedávno jsem objevil onu první koupěnou pohlednici. Fotografie na ní je přes sto let stará a ze zachyceného výjevu dnes zbývá jen moře a hory. New Anchorage, město nízkých domů a zámožných předměstí rozkládajících se do daleka na úpatí kopců, se v průběhu let posunulo hlouběji do vnitrozemí. Konstrukce doků, kde jsem se kdysi jako zmatený válečný sirotek vylodil, se od té doby mnohokrát zvyšovala a zpevňovala. A na místě někdejších pobřežních promenád ze sukovitého dřeva dnes najdete nové stavebnicové ochozy uzpůsobené tak, aby je bylo možné rychle rozebrat a přemístit. Nelítostné bouře přicházejí bez varování.

Někdy se procházím u vody, daleko od mola, za přístavem. Místu, kde jsem vkročil na půdu neutrálního státu, bych se mohl víc přiblížit jedině s člunem pronajatým od sběračů trosek. Doktor tvrdí, že mi pravidelná chůze prospívá a že bych se jí neměl vzdávat, dokud mě při ní nic nebolí. Podezírám ho, že stejné hlouposti vykládá všem svým smrtelně nemocným pacientům, těm, kterým dávno neříká „Pomůže vám to“, ale „Uškodit to nemůže“.

Umírání je prazvláštní. Dlouho jsem předpokládal, že o život přijdu náhle, až se epidemie rozšíří na neutrální území na severu nebo až se erka znovu vzbouří a rozpoutá se další bratrovražedné běsnění. A nakonec jsem odsouzený k navýsost obyčejné

smrti na přebytek nefunkčních buněk. Kdysi jsem četl, že středně lačná rakovina znamená z pragmatického hlediska obstojnou smrt: nepřinese vám dlouhá léta utrpení, zároveň vám však ponechá dostatek času na to, abyste vyřídili všechny nezbytnosti a řekli, co je třeba říct.

Nesněžilo už léta, ale občas se koncem ledna dočkáme fraktálů námrazy plazících se po oknech – to si pak rád vyjdu k vodě a dívám se, jak můj dech zůstává viset ve vzduchu. Cítím, jak ze mě padá tíha. Už se nebojím.

Stojím u kraje promenády a hledím na vodu. Myslím na všechno, co pohltila, o co jsem přišel. Někdy se na moře dívám hodiny, ještě i dlouho po soumraku, až se nakonec v čase i prostoru přenesu jinam: do ztýraného rodného kraje v erku.

A znovu ji vidím, jak se vynořuje z vody, přesně taková jako v mých vzpomínkách. Hřmotná, dobronzovalá opálená postava, jejíž záda brázdí popelavé jizvy svědčící o mučení, které musela snést, o tajných zločinech, kterých se na ní dopustili. Znovuzrozená vystupuje z řeky Savannah jako lidský monolit. A já jsem opět dítě, ještě jsem nepřišel o rodiče a domov, ještě neznám zradu. Jsem zase doma u řeky a jsem šťastný a pořád ji mám rád. To je mé tajemství: pořád ji mám rád.

Tohle není příběh o válce. Je to příběh o troskách.

l.

Duben 2075
St. James, Louisiana

KAPITOLA PRVNÍ

Tehdy jsem byla šťastná.

Slunce prorazilo procesím mraků a bez mrknutí hledělo na Mississippijské moře.

Pobřežní vody byly hnědé a klidné. Moře pohlcovalo zdevastované mokřady dokořán rozšklebenou tlamou, která rok co rok zela do větší šíře. Voda okusovala naplaveniny, písek a hlínu, dokud poříčním plantážím, továrnám na plast a suchým dokům nevzala pevné podloží. Ještě než se však stavby zhroutily do vln definitivně, poslední neústupní obyvatelé delty si z nich odnesli všechno použitelné. Pevninu pohlcovala voda. Kdysi tak skvostné New Orleans se proměnilo ve studnu obklopenou protipovodňovými zábranami. Nová Amerika přijímala křest.

Na verandě před rodinným příbytkem seděla pod prkennou stříškou šestiletá dívka. V ruce držela plastovou lahvičku s medem, stylizovanou do tvaru medvěda. Zlatavá tekutina vytékala z medvědova temene na podlahu z laciného borového dřeva.

Dívka lila med do hlubokých děr po sucích a sledovala, jak v nich hadovitě přijímá tvar nového prostředí. Jde o její nejstarší vzpomínku, její osobní počátek.

A právě takto se mi vybavuje, když má hořkost na okamžik ustoupí. Jako dítě. Kéž bych ji znal už za těch let, ještě nezlomenou.

„Co si myslíš, že děláš, Saro Chestnutová?“ napomenula ji matka. Stála jí za zády, poblíž dveří do přepravního kontejneru, ve kterém si Chestnutovi vybudovali domov. „Neříkala jsem ti, že nemáš plýtvat ničím, co není tvoje?“

„Promiň, mami.“

„Vydřela sis ten med vlastníma rukama, hm? Taky bych neřekla. Dojdi pro sestru, a ať jste u snídaň, než táta odjede.“

„Dobře, mami,“ odpověděla dívka, poloprázdnou lahvičku jí podala a protáhla se kolem ní. Matka jí při tom na zadku opráškila šaty s liliovým vzorem.

Dívka se jmenovala Sara T. Chestnutová, říkala si však Sarat. Přezdívka vznikla před pár měsíci, když nová vychovatelka ve školce omylem přečetla prostřední iniciálu jako poslední písmeno křestního jména: *Sarat*. Dívce se zdálo, že má nové jméno říz. *Sara* končila bezmocným výdechem, doznívajícím a rozplývajícím se ve vzduchu. *Sarat* zněla jako sklapnutí pasti na medvědy. Několik měsíců nato všechny stupně školy a školky ukončily provoz, boje se totiž přiblížily a přinutily většinu učitelů a žáků odejít na sever. Jméno se však ujalo.

Sarat.

Chestnutovi žili v kontejneru z vlnitého plechu, který si přivlastnili z nedaleké loděnice. Stál třicet metrů od západního břehu a na místě ho držely výběžky ocelového pláště ukotvené v blocích betonu pod zemí. V rozích pomalu vzlínala hnědá rez, rodící se z věčné vlhkosti.

Až na kout zabraný nádrží na dešťovou vodu pokrývala celou střechu soustava staromódních solárních panelů. Poblíž ležela plachta s lanky po krajích: když se blížila bouře, Chestnutovi ji přes panely přetáhli a lanka uchytili za háčky. Odváděli tak dešťovou vodu do nádrže, potažmo na zem a do řeky, pokud se nádrž naplnila. Měli díky tomu co pít a chránili svůj příbytek před rzí a rozkladem.

Někdy, když bouře přišla v zimě, se před ní schovali na verandu. Stříška sice protékala a prohýbala se, ale vnitřek kontejneru se lijákem rozeznával jako kovový buben a hluk byl k nesnesení.

V létě, když bylo uvnitř jako v ocelové peci, trávila rodina většinu času venku. Právě za spalujícího horka trvajících od března

do poloviny prosince zažívali Sarat, její dvojvaječné dvojče Dana a jejich bratr Simon ty nejryzejší dětské radosti. Rodiče na děti zdálky dohlíželi a ty zatím plnily kbelíky vodou z řeky a polévaly jí hliněný násep, až se proměnil v klouzačku. Sourozenci tak trávili celá odpoledne a večery: svištěli po svahu jako namydlení a zpátky šplhali po zauzlovaném provaze. Cestou dolů nadšeně pištěli a zády vyrývali do hlíny hluboká koryta.

V kurníku za příbytkem chovala rodina vyhublé hejno slepic. Ptáci se špinavým hnědým peřím o sobě dávali hlasitě vědět a nervózně po kurníku tékali. Pokud dostali nažrat a nebylo příliš horko, snášeli vajíčka. Jindy se ocitali na pokraji vzpoury nebo smrti, a to jim potom Chestnutovi přitiskli krky mezi hřebíky na nedalekém špaluku a preventivně je zabili.

Prostor v přepravním kontejneru byl rozdělený svislými prkny. Benjamin a Martina Chestnutovi bydleli vzadu. Prostřední třetinu sdílel devítiletý Simon se šestiletými dvojčaty a smír, který tu panoval, byl den ode dne křehčí.

V poslední třetině příbytku stál malý, pískově zbarvený kuchyňský stůl z překližky, která byla po letech těžké služby samá skvrna a nerovnost. Kousek od stolu byly v borovicové almaře a v kredenci uskladněné batáty, rýže, pytlíky chipsů a sladkých cereálií, pekanové ořechy, mouka a čirok vypěstovaný na polích dělčích rodinu od nejbližšího souseda – očištěná zrna se podobala oblázkům. Do kompaktní lednice, která těžce zkoušela solární panely, ukládali Chestnutovi mléko, máslo a plechovky staré koly.

U předních dveří stála na hlídce socha z časů Benjaminova dětství: keramická Panna Maria Guadalupská se sepjatýma rukama a hlavou skloněnou k modlitbě. U nohou jí ležela orosená kytice složená ze žlutých krásnooček a bílých leknínů, vedle stála roztékající se svíčka s vůní magnolie. Když květiny vyschly na troud, posílali rodiče děti na pole, aby nasbíraly nové.

Sarat kolem sochy prohopsala a rozhlížela se po sestře. Našla ji vzadu v kontejneru, jak stojí na rodičovské posteli a s železným soustředěním si prohlíží svůj odraz v oválném toaletním

zrcadle. Vytáhla jedny matčiny šaty na doma, jednoduchou tuniku bez rukávů, která si navzdory nespočetným vypráním udržovala fialovou barvu. Jejich vrchní polovina sahala dívce až po paty. Zbytek zplihle visel z postele na podlahu. Drobné růžové rty si Dana příliš výrazně namalovala třešňově červenou rtěnkou, klenotem jednoduché kosmetické soupravy, kterou matka sice vlastnila, ale málokdy používala. Přes všechnu pečlivost se Dana neubránila přechmárnutím, takže vypadala, jako by kvapně zhltna jahodový koláč.

„Pojď si se mnou hrát,“ poprosila ji Sarat. Sestřino chování jí nešlo na rozum.

Dana se k ní podrážděně otočila. „Nemám čas,“ řekla.

„Ale já se nudím.“

„A já jsem zrovna za dámu!“

Dana se znovu otočila k zrcadlu a zkusila si hřbetem ruky otřít část rtěnky.

„Máma říká, že se máme jít nasnídat s tátou.“

„No jo, dobře,“ podvolila se Dana. „To je hrůza, ten mumraj v tomhle babráku,“ připojila ještě matčin příležitostný povzdech a zkomolila si ho po svém.

Sarat byla mladší, narodila se pět a půl minuty po sestře. Rodiče jí sice říkali, že jsou obě ze stejné krve, Danino bezstarostné vtípkování a upřímný úsměv však jasně ukazovaly, že se potatila. Sarat byla tvrdohlavá a zarputilá po matce, žádný karambol ji nesrazil na kolena. Přestože přišly na svět jako dvojčata, podobné si nebyly. Sarat často slýchala, jak o ní matka mluví jako o klukovi v sukních. Bůh mi dal dvě děti najednou, říkávala, ale ženskosti měl dost jen pro jedno.

★★★

Po Danině odchodu zůstala Sarat v ložnici rodičů chvíli sama. Poněkud nechápavě si prohlížela to cosi, kterým si sestra natpala rty. Na rozdíl od řeky, křovisek, divokých zvířat, ptáků – zkrátka přírody – jí rtěnka nepřipadala zajímavá. Neslibovala dobrodružství. Sarat ji znala jenom jako jeden z nástrojů Daniny

utkvělé fascinace světem dospělých a nechápala, proč se mezi ně sestra tak zoufale touží zařadit.

Dana vyšla z domu, matčino oblečení měla stále na sobě.

„Neříkala jsem ti, ať mi nelezeš do šatníku?“ zeptala se jí Martina.

„Promiň, mami.“

„Já ti dám promiň. Koukej to sundat, celá ses zamatlarla.“ Sundala dceři šaty. „Poslala jsem za tebou sestru, a ty vyjdeš ven jako cácora a ona už se nejspíš vevnitř hastroší taky.“

„Sarat se malovat neumí,“ řekla Dana. „Je ošklivá.“

Martina poklekla a pevně dceru chytla za ramena. „To už nikdy neříkej, rozumíš? Neříkej, že je ošklivá, mluv o ní jenom hezky. Je to tvá sestra. Je krásná.“

Dana sklonila hlavu a našpulila rty. Martina ji uchopila za bradu a zas jí hlavu zvedla.

„Dobře poslouchej,“ řekla. „Půjdeš dovnitř a povíš jí to. Povíš jí, že je krásná.“

Dana oddusala dovnitř. Sestra zrovna vracela matčinu rtěnku k ostatnímu make-upu.

„Jsi krásná,“ vyštěkla Dana a vzápětí se z místnosti zase vyřítla.

Sarat na okamžik strnula úžasem. Byla ještě dítě a nechápala, k čemu jsou lži. Ještě jí nedocházelo, proč by někdo měl říkat něco, co si nemyslí. Usmála se.

★★★

Martina venku připravila snídani na těžkých kamnech na dřevo a nachystala hluboké i mělké talíře s tvrdými suchary, širokovými cereáliemi, smaženými vajíčky a náhražkovou pepřovou slatinou, dokřupava osmaženou ve vlastním tuku.

Martina měla vpadlé tváře a tmavé kruhy pod očima, jejich třicet devět let na ní bylo zřetelně znát – manžel na svůj věk tolik nevypadal, přestože byl o pět let starší a strávili spolu půlku života. Navzdory širokému pasu nebyla Marina obézní, měla dobrou, přirozenou fyzickou venkovaneč, která jí v případě potřeby

umožňovala zvedat těžká břemena a podnikat dlouhé pochody. Její manžel proklouzl do země z Mexika, ještě jako malý, tedy v dobách, kdy přistěhovalci proudili na sever, Martina však imigrantka nebyla. Dodnes žila na rodné půdě.

„Snídaně!“ zavolala nahlas a rozdrbanou utěrkou si otřela pot z čela. „Všichni sem, okamžitě. Nebudu to opakovat.“

Zpoza rohu, za kterým stál venkovní sprchový kout, se vynořil čerstvě oholený a umytý Benjamin.

„Honem se najež, než přijede,“ popoháněla ho Martina.

„Neboj, žádný spěch,“ uklidňoval ji manžel. „Dorazil snad někdy včas?“

„Ty sis nevzal tu pěknou kravatu?“

„Nežádám o práci, jenom o povolení k pobytu. Jdu na úřad, to je jako jít na poštu.“

„Kdy se lidi naposled vraždili kvůli něčemu, co souviselo s poštou?“

Benjamin usedl ke stolu před domem. Měl štíhlou postavu i tvář a jeho téměř srostlé obočí poskytovalo základnu hladkému vysokému čelu, které se díky začínajícím koutům zdálo ještě vyšší. Vždy chodil hladce oholený, nechával si jen tenký černý knírek a Martina se strachovala, že s ním vypadá pochybně.

Políbil Sarat na čelo, a když uviděl druhou dceru s červenými šmouhami na obličejí, dal pusu také jí.

„Ty tvoje holky zase zlobily,“ stěžovala si Martina. „Chovat se to neumí, neposlouchá to...“

Benjamin se podíval na Danu, zakroutil hlavou, jakoby pohoršeně, a pak se k dceři naklonil.

„Podle mě ti to sluší,“ zašeptal jí do ucha.

„Díky, tati,“ odpověděla také šeptem.

Rodina zasedla ke stolu. Martina zavolala na Simona a devítiletý syn za malou chvíli obešel verandu. Nesl spodní polovinu čerstvě rozříznutého rodinného žebříku o deseti příčkách.

Jakmile spatřil matčin výraz, vyhrkl: „To chtěl táta!“

Martina se obrátila na manžela, který se spokojeně zakousl do slaniny a napil se kyselého kafe skřípajícího mezi zuby. V prv-

ní radě mělo zahánět ospalost u vojáků a rodina ho dostávala žluklé v přidělových balíčcích.

„Nekoukej na mě tak. Smith potřebuje žebřík,“ vysvětlil Benjamin. „Musí nahodit nové tašky, ty staré už jsou na kaši.“

„A to mu dáš půlku našeho?“

„Mně to přijde fér. S tím chlapem, co dává povolení, se nikdo jiný nezná. Nebýt jeho, tak se přes hranici můžeme rovnou zkusit prostřílet.“

„Je dost ve vatě, aby si žebříků koupil, kolik chce,“ namítla Martina. „Neříkal jsi, že to pro nás udělá ze známosti?“

Benjamin se zasmál. „Pracovní povolení za půlku žebříku, tomu já říkám ze známosti.“

Martina vylila nedopitý hrnek kafe na zem. „Přece se o svou střechu musíme starat úplně stejně jako Smithovi.“

„Pět příček nám pořád stačí,“ uklidnil ji Benjamin. „Zvlášť když se nám kluk vytáhnul a zesílil tak, že se nahoru dostane sám.“

Simon horlivě přitakal a matce slíbil, že pravidelně poleze sypat chlor do nádrže a čistit solární panely od ptačího trusu, úplně jako táta.

Nasnídali se společně. Benjamin byl celý život hubený jako lunt, ale slaninu i vejce do sebe naházel s nepokrytou chutí. Syn přihlížel a sebemenší otcův rituál si doplňoval do závazné příručky toho, co znamená být mužem. Také on záhy vytřel talíř dočista.

Dvojičata popíjela z plastových kelímků pomerančový džus a oždibovala suchary, dokud jim do nich matka nenechala nasáknout vrstvičku másla a meruňkové marmelády. Dcery suchary mlčky snědly, ponořené do myšlenek, které si nechávaly pro sebe.

Martina se nehybnýma, němýma očima dívala na manžela. Děti ten pohled mylně považovaly za tvrdý, ale Benjamin věděl, že jeho žena je prostě jenom taková.

„Hlavně jim nevykládej, žes něco dělal pro Svobodné Jižany,“ řekla nakonec.

„Jako by to snad bylo tajemství. Moc dobře vědí, že tady u nás pro ně něco dělal každý. To ještě neznamená, že jsem od nich nafasoval kvér.“

„Ale chlubit se tím nemusíš. Když o tom něco řekneš, tak si ve formuláři povinně zaškrtnou další chlívěk, odvedou si tě jinam a tam se tě budou všemožně vyptávat. A nakonec to pracovní povolení nedostaneš z bezpečnostních důvodů, nebo jak tomu vlastně říkají. Prostě jim pověz, že děláš v továrně na košile. Lhát jim nebudeš.“

„Nesmíš se tak bát,“ protáhl se Benjamin a vyštoual si ze zubů zbytky masa. „To povolení dostaneme. Na Severu nejsou lidi, u nás zas není práce.“

„Proč musíme na Sever?“ vložil se do hovoru Simon. „Nikoho tam neznáme.“

„Je tam práce,“ odpověděla matka. „Jsou tam školy. Pořád si stěžuješ, že máš málo hraček, málo kamarádů, málo kdovíčeho. Tam nahoře mají všeho ažaž.“

„Connor říkal, že na Sever odcházejí zrádci. A že by měli viset.“

Pozorně naslouchající Sarat si podivné nové slovo dobře zapamatovala. *Zrádci*. Znělo exoticky. Třeba jako název cizího kmene.

„To neříkej,“ napomenula Simona matka. „Na koho dáš víc, na mámu, nebo na desetiletého kluka?“

Simon sklopil pohled do talíře a zamumlal: „Connorovi to říkal táta.“

Dojedly a přesunuli se na verandu. Martina se posadila na schody a mokrou utěrkou otřela dceři z tváře rtěnku, přestože Dana pištěla a snažila se jí vykrotit. Simon hladce obrousil konce polovičního žebříku smirkovým papírem, na který tlačil celou vahou, dokud mu otec neřekl, že se nemusí tak vysilovat.

Sarat se vrátila na místo svého ranního experimentu a šťourala prstem do ztuhlého medu v dírách po sucích. Vazkost jantarové tekutiny ji fascinovala. Připadalo jí úchvatné, jak med okamžitě přijal tvar prohlubní, kam natekl. Malíčkem probořila krustu a kapku ochutnala. Čekala, že med bude chutnat jako dřevo, chutnal však pořád jako med.

Benjamin usedl na hikorové křeslo s roztřepeným a odlupujícím se výpletem opěradla. Hleděl na hnědou, mrtvou řeku a čekal na svého dobrodince.

„Víš už, co jim tam na úřadě řekneš?“ zeptala se ho Martina.
„Promyslel sis to pořádně?“

„Na co se zeptají, na to odpovím.“

„Doklady máš u sebe?“

„Doklady mám u sebe.“

Martina zakroutila hlavou a napnula zrak, jestli nespatří blížící se člun. „Nejspíš ani žádná povolení rozdávat nebudou,“ usoudila. „Nejspíš to dopadne jako vždycky a odmítnou nás. To by jim bylo podobné. Na nikom, kdo bydlí jižně od Magu, jim za mák nesejde. Vůbec nás neberou jako lidi, dokonce ani jako zvířata, ale jako něco úplně jiného. Prostě tě pošlou domů, vím to.“

Benjamin pokrčil rameny. „Tak chceš, abych jel, nebo ne?“

„Vždyť víš, že chci.“

Potom co dceři setřela rtěnku, jí Martina začala zaplétat copánky. Daniny černočerné vlasy spadaly v hladkých a dlouhých pramenech, zato Saratiny, přestože měly stejnou barvu, byly nepoddajné a navzdory vlhkému vzduchu se odbojně čepýřily.

„Jestlipak byste, holky, věděly,“ zeptala se Martina, „co je na Severu nejlepší?“

„Co?“ zajímala se Sarat.

„Víte, jak tady u nás máme v noci tak horko, že je to k nevydržení a člověk se budí úplně propocení?“

„To nesnáším,“ otrásla se Dana.

„Tak když dojedete dost daleko na sever, nikdy tam takové horko nezažijete. A když dojedete ještě o hodně dál, v zimě tam ani neprší. Z oblohy padají ledové kuličky, až jimi země úplně zapadá a nejsou vidět cesty, a řeky se ochladí tak, že zkamení a dá se po nich chodit.“

„To je ptákovina,“ řekla Dana. V jejích očích šlo jen o další pohádku, jaké si na ně rodiče vymýšleli. Zkamenělé řeky a padající led pro ni byly totéž jako hejna ryb s fousky, která podle táty plavala v nehostinné Mississippi v dobách, kdy ještě byla pouhou řekou. Totéž jako pravěké ještěřky pohřbené v pouštích na západě, jejichž pozůstatky kdysi poháněly svět. Ničemu z toho Dana nevěřila.

Sarat však ano. Sarat věřila každému slovu.

„Na mou duši,“ pokračovala Martina. „Chladné léto, chladná zima. Mírné pásmo se tomu říká. A je tam bezpečno. Děcka si hrají na ulicích až do noci. Hned první den si tam najdete kamarády.“

Simon beze slova zakroutil hlavou. Věděl, že ačkoli se matka obrací na sestry, ve skutečnosti jsou její slova určena jemu. Se všemi ostatními mluvila na rovinu, nesentimentálně a bez zbytečného zaobalování. Ale co se jejího jediného syna týkalo, bála se, že jí jeho duševní život zůstane navždy záhadou, a jen mu posílala chabě, průhledně zašifrované vzkazy přes prostředníky. Simona to štvalo. Kladl si otázku, proč máma nemůže být jako táta. Proč prostě nemůže mluvit otevřeně.

★ ★ ★

Dopoledne pokročilo, ale pro Benjamina nikdo nepřijížděl. Martina brzy propadla přesvědčení, že na něj jeho známý zapomněl. Nebo ho třeba i s tím jeho starým fosilním člunem konečně chytili a zatkli. Povstalecké území erek obklopovala jakási ulita tvořená Louisianou, Arkansasem, Tennessee a Severní Karolínou – na jednu stranu byli tito sousedé snahám Svobodného jižanského státu výrazně naklonění a jejich obyvatelé mohli do skutečného srdce emka přesídlit také jedině s povolením, na druhou stranu se však přece jenom jednalo o členské státy Unie, takže se v nich s člověkem přistiženým při spalování fosilních paliv jednalo jako se zločincem.

Říkala si, jak by všem usnadnilo život, kdyby z Unie mohl jednoduše vystoupit každý státeček, který o to stojí, a kdyby se tak umožnil vznik nových miniaturních národů vymezujících se zeměpisnými, náboženskými, rasovými nebo ideologickými hranicemi. Všem bylo jasné, že třetí plochy existují odedávna. Na Severozápadě neustále hrozila odtržením hrdá pacifistická Kaskádie a jižně od ní zase velkou část Kalifornie, Nevady, Arizony a západního Texasu neoficiálně ovládaly mexické ozbrojené síly – této části kontinentu se na mapách pomalu vracela její stovky let stará podoba. Na Středozápadě drželi staroused-

líci tak tak na uzdě nepřátelství vůči milionům přivandrovalců z pobřežních oblastí, kteří vnitrozemí zaplavili na útěku před stoupajícím oceánem a ničivými bouřemi. A zde na Jihu se celá velká oblast rozhodla znovu vytáhnout do války a raději zpřetrhat pouta s Uníí, než by se vzdala zakázaného paliva, které mělo na neštěstí celé země lví podíl.

Někdy Martině připadalo, že stejně žádná Unie nikdy neexistovala, že jenom v dávných dobách kdosi z nezájmu nebo z oportunistu pokreslil mapu čarami a vytvořil tak novou zemi složenou z mnoha menších. Co by se vlastně stalo tak strašného, přemítala, kdyby federální vláda v Columbusu zkrátka přestala plýtvat penězi a krví ve snaze udržet rozdrobený světadíl pohromadě? Jen ať si Jih to své přežití palivo nechá, říkala si, dokud ho z udusané země nevyžďímají poslední kapku.

Dívala se na řeku a čekala na člun. Všimla si, že Sarat u vody obhlíží vyřazenou síť na garnáty, která před několika měsíci uvízla na břehu a děti si z ní udělaly síto na říční smetí. Zachytily do ní nejrůznější podivné poklady: železný kříž, krční opěrku z kadeřnického křesla, zalaminovaný obrázek dávno zavřeného leprosária, cedulku s nápisem „Děkujeme, že v kantýně neklejete“.

Tentokrát v síti uvízla vodou nasáklá kniha. Její název zněl *Planeta Země se proměňuje* a na obálce měla obrázek obrovské modré hory plovoucího ledu. Sarat promočenými stránkami s velkou opatrností zalistovala, musela odlepovat jednu od druhé. Zabíraly je mapy světa, staré i nové. Nové se starým podobaly, okraje pevniny na nich však byly obroušené: chyběly celé ostrovy, pobřeží ustupovala do nitra kontinentů. Na starých mapách vypadala Amerika větší.

Sarat uviděla bratrův stín – Simon stál za ní. „Co to máš?“ chňapl po knize.

„Starej se o sebe,“ odsekla Sarat. „Našla jsem to já.“ Knihou ucukla a vyskočila na nohy, byla se o ni ochotná poprat, kdyby musela.

„Hlavně se nepodělej,“ ušklíbl se Simon. „Beztak to nechci, je to jen blbá knížka.“ Sarat ale neušlo, že si prohlíží otevřenou stránku.

„Víš vůbec, co to je?“ zeptal se.

„Mapy. Vím, co jsou mapy.“

Simon ukázal do rohu stránky. Modrá voda jako by tam polykala několik tenkých výběžků pevniny na jižním okraji kontinentu.

„To jsme my, trubko,“ řekl. „Tady bydlíme.“

Sarat se podívala na místo, které na mapě označil. Působilo zcela abstraktně, ničím jí domov nepřipomínalo.

„Vidíš tu spoustu vody?“ zeptal se Simon. „Tam všude byla země, a dneska není.“ Ukázal dozadu k příbytku. „A v budoucnosti bude voda i všude tady. Musíme vypadnout, jinak se utopíme.“

Sarat si všimla, jak se bratr potutelně usklíbá, a okamžitě pochopila, že se jí snaží postrašit. Nechápala, proč si s tím provokováním nedá pokoj, proč často říká věci, které jí mají vylekat nebo přimět k něčemu pošetilemu. Byl o tři roky starší a byl kluk, patřil k naprosto jinému živočišnému druhu. Přese všechno z něj však cítila jakousi nejistotu, jako by ji nestrašil čistě z dlouhé chvíle, ale ve skutečnosti si tak potřeboval něco dokázat. Napadlo ji, jestli jsou všichni kluci takoví. Jestli jsou na ostatní zlí v sebeobraně.

Stejně věděla, že Simon lže. Voda jejich příbytek nikdy nepohlčí. Zbytek Louisiany možná ano, možná i zbytek světa, ale jejich domov ne. Ten zůstane stát na souši, protože na ní stojí odjakživa.

★ ★ ★

Benjaminův známý Alder Smith dorazil před polednem. Měl čtyřhodinové zpoždění. Jeho překližkový rybářský skif prořezával vodu, lehce nadsakoval a přívěsný motor kloktavě vykašlával kouř. Přes svou zastaralost byl člun rychlejší a hbitější než vodní rikši, jejichž slabé motory na solární pohon se proti proudu sotva plazily.

Dopravní prostředek poháněný zakázaným palivem o svém majiteli něco prozrazoval: nebyl jen známkou nakupeného majetku, ale také kontaktů, postavení.

„Bryden,“ pozdravil Smith, přirazil s lodí ke konci přístavního můstku Chestnutových a přehodil nylonovou smyčku přes

sloupek. Byl dlouhán, stejně jako Benjamin, ale mohl se pochlubit širšími rameny a bujnou hnědou kšticí, kterou si přílišným pobíváním na slunci vyšisoval do bronzova. Jeho otec prodával před válkou fosilní vozy, vlastnil mezi New Orleansem a Baton Rouge deset obchodů. Všechny už dávno zavřely, ale předtím vynesly jmění, které se ještě nestihlo rozpustit a Smith z něj pohodlně žil na druhém břehu. Roztroušené rodiny bydlicí dodnes na zaplaveném jihu Louisiany a Mississippi ho znaly jako spojku oplývající mnoha známostmi. Měl kontakty ve vládě Svobodného jižanského státu v Atlantě i mezi pašeráky využívajícími tunely pod hranicí Mississippi a Arkansasu. Měl kontakty na federálních úřadech rozestých na Jihu po zkrocených a zlomených územích začleněných do Unie. Dokonce se chlubil, že je v kontaktu s nejbližšími spolupracovníky senátorů a kongresmanů ve federálním hlavním městě Columbusu.

„Dobry,“ odpověděla na pozdrav Martina. „Pojďte nahoru, zbyly nám sendviče i kafe.“

„Jste hodná, ale už jsem jedl. Nezdržuj, Bene, emka čekání nesnášejí.“

Benjamin na rozloučenou políbil ženu a děti a zašel do přístřešku, kde ještě políbil nohy keramické Panně Marii. K řece sešel s nejvyšší opatrností, aby mu hlína nepodklouzla a nezašpinil si sváteční kalhoty. Nesl si starou koženou aktovku a polovinu žebříku. Manželka ho sledovala z okraje svahu.

„Zakotvete na jihu a do města to dojdete,“ radila. „Aby loď neviděl nikdo z úřadu.“

Smith se zasmál a nahodil motor. „Bez obav. Příští týden touhle dobou budete na půl cesty do Chicaga.“

„Hlavně nezlob,“ rozloučila se Martina. „Chci říct: buď opatrný.“

Muži odrazili se skifem od bahnitého břehu a namířili před na sever k Baton Rouge, vstříc úžícímu se srdci mocné hnědé řeky. Burácející člun za sebou zanechával dva rozbíhající se hřbety zdvižené vody.

FEDERÁLNÍ OSNOVY – DĚJEPIS, MODUL OSM: DRUHÁ OBČANSKÁ VÁLKA

SHRNUTÍ MODULU

Druhá občanská válka v Americe trvala od roku 2074 do roku 2095. Svedla ji Unie se separatistickými státy Mississippi, Alabamou, Georgií a Jižní Karolínou (před anexí Mexikem stál na jejich straně rovněž Texas). Primární příčinou konfliktu byl jižanský odpor vůči tzv. zákonu o udržitelné budoucnosti, zakazujícímu na celém území Unie využívání fosilních paliv. Legislativu prosadil prezident Daniel Ki, mimo jiné v reakci na nepříznivý vývoj klimatu v předchozích desetiletích, klesající hospodářský význam fosilních zdrojů energie a oběti nehody ve Willis-tonu v Severní Dakotě, kde roku 2069 vykolejil vlak převážející ropu.

Bezprostředním podnětem k válce se stala smrt prezidenta Kiho při sebevražedném atentátu spáchaném separatistkou Julií Templestweovou v Jacksonu ve státě Mississippi (prosinec 2073) a ztráty na životech jižanských demonstrantů při střelbě u vojenské základny Fort Jackson v Jižní Karolíně (březen 2074).

Jako oficiální datum vypuknutí konfliktu se často uvádí 1. říjen 2074, kdy separatistická území sjednocená pod vlajkou „Svobodného jižanského státu“ vyhlásila nezávislost. Boje z větší části utichly poté, co síly Unie v prvních pěti letech války dosáhly řady rozhodujících vítězství, zejména ve Východním Texasu a na severních hranicích Mississippi, Alabamy a Georgie, takzvaného „Magu“. Záškodnické útoky vzbouřenců, podporovaných do určité míry zahraničními agenty a protiamerickými sabotéry, nicméně sporadicky pokračovaly ještě dalších pět let. Vleklá vyjednávání vyústila v dohodu odrážející především požadavky Unie; slavnostní Den znovusjednocení spojený s oficiálním uzavřením příměří ve federálním hlavním městě Columbusu ve státě Ohio byl stanoven na 3. července 2095. V určený den na Sever úspěšně pronikl terorista z řad separatistů

a vypustil biologický materiál („mírový mor“), který přivodil celostátní epidemii. Počet obětí choroby se odhaduje na 110 milionů a většina území Unie se s jejími důsledky potýkala celou následující dekádu. Teroristova identita nebyla nikdy odhalena.

KAPITOLA DRUHÁ

Proti komárům nechávali Chestnutovi na verandě misku vymazanou olejem. Lesklá tekutina hmyz přilákala a nedovolila mu uletět.

Sarat u misky stála a do čela jí pražilo slunce. Sledovala, jak sebou komáři škubou. Připomínali těžké černé tečky, naducané jako hrozny. Vzala jednoho mezi palec a ukazováček. Přidržela si ho před očima. V jeho chování nenacházela nic, co si s živými tvory jinak spojovala: byl zticha, ani nemukl, ne jako cvrčci nebo rozdrážděná kuřata. Přesto věděla, že mezi prsty drží něco živoucího.

Zmáčkla. Komár pod tlakem jejích prstů praskl a zůstala po něm černá skvrna.

„Co děláš?“ zeptala se Dana. Sarat sebou trhla, vůbec si totiž nevšimla, že její dvojče vyšlo ven.

„Nic,“ řekla.

Dana se jí zadívala na prsty. „To je humus,“ prohlásila po krátké odmlce a odešla.

Sarat si otřela prsty do tuhých džínových lacláčů. Měla je po bráchovi, měděné knoflíky už zčernaly věkem. Nosila je naostro, nic si pod ně nebrala. Když se hodně oteplilo, rozepnula ramínka a uvázala si je jako jakýsi pásek, který vydržel přinejlepším pár minut. Pak se rozvázal a Sarat ramínka courala v bahně.

Nechápala, jak je možné, že se její sestra nadšeně nepouští do zkoumání maličkých živoucích světů, které je obklopují, světů, jejichž nespočetné záhady jenom čekají na odhalení: létající kuličky krve v olejové pasti, oka borovicových prken přizdobená medem, červi, které otec sbíral rukou, napichoval na háček a učil tak děti rituálu z dob, kdy v řece ještě žily ryby. Danu to všechno

nudilo nebo odpuzovalo, Sarat však věděla, že jde o žíly a tepny, jimiž proudí magie života.

Martina Chestnutová stála na trávě mezi svým příbytkem a políčkem čiroku a všela prádlo. Šňůru měla nataženou mezi pozůstatky slunečnicku zabodnutými do hlíny a háčkem připevněným k trámu verandy. Stejně jako plachtu na střešní panely také slunečnick před několika lety vyplavila voda a okamžitě se pro něj našlo využití.

Přehazovala šaty přes šňůru a každý kus zajistila kolíčky. Ze záložek kalhot a z lemů košil kapalo a pod šňůrou rostla o něco zelenější tráva.

Oblečení bylo prosté, nenápadné – v různých odstínech se opakovala bílá a béžová. Velká část už byla po dlouhém nošení přízračně průsvitná. V těch oblastech Magu, kde měli největší vliv rebelové, si některé rodiny barvily džíny na erkovskou červenou, protože modrá pro změnu symbolizovala emko a mohla je dostat do problémů. Na ospalé břehy Louisiany ale takové obavy ještě nedorazily.

Patnáct set kilometrů daleko, u východního pobřeží, byly k sehnání novější šaty, které tam měsíc co měsíc vykládaly lodě vozící pomoc ze vzdálených říší. Laciné hábity, polokošile, teplákovky a kšiltovky, často s logem Golden Bulls, al-Ahli nebo dalších populárních sportovních týmů, se však nevyhnutelně ztrácely, jakmile do přístavů v Georgii dorazily. Formálně vzato se navíc nesměly prodávat ani převážet mimo území separatistických států Mississippi, Alabamy a Georgie. Nařízení samozřejmě všichni ignorovali, ale než se oblečení dostalo do daleké Louisiany, Arkansasu nebo na západ do Mexického protektorátu, prošlo přes několik prostředníků a většina obyvatel si ho nemohla dovolit.

Separatistické státy žily ze štědrosti zahraničních velmocí už od samotného začátku války. Fosilní paliva dříve mívala nezanedbatelnou hodnotu, takže si na sebe přístavy v Louisianě

i rafinerie v Texasu do určité chvíle dokázaly vydělat, přestože už neinkasovaly takové peníze jako v minulém století. Potom co se však zbytek světa naučil žít ze slunce, z větru, ze štěpení a srážek atomů, se staré palivo stalo téměř bezcenným přežitkem. Odbojné státy sice daly před dodržováním zákazu přednost otevřenému konfliktu, rafinerie však navzdory tomu zůstaly uzavřené a vrty opuštěné. Momentálně Jih ve válce prohrával, zdroje vysychaly a obyvatelstvo bylo rostoucí měrou odkázané na obří lodě z opačného konce planety, které měsíc co měsíc přivážely náklad potravin, oděvů a dalších životních potřeb.

Plavidla vypravovaly nové supervelmoci: Čína a Buazíziho říše, která ještě před několika desetiletími byla pouhým seskupením kolabujících nebo zkolabovaných států, rozprostírajícím se po Blízkém východě a severní Africe. Pak ovšem staré režimy konečně svrhla revoluce takzvaného pátého jara. Dnes se na území někdejších dysfunkčních států rozkládala jednotná říše sahající od Gibraltarského průlivu v Maroku až po břehy Černého a Kaspického moře.

Za soumraku, když vedro polevilo, přišla na večeri Eliza Polková. Bydlela k Chestnutovým nejbliž ze všech, jen kilometr a půl cesty po břehu a přes pole s obilím. Minulé léto přišla při jedné bitvě ve Východním Texasu o manžela a oba syny, kteří ani nestihli dovršit dvacítku. Zarytě truchlila a odmítala na sebe od té doby vzít cokoli jiného než prosté černé šaty, takže jí Simon se sestrami za jejími zády říkali Santa Muerte. Pochytili ten výraz od otce.

Elize Polkové bylo osmačtyřicet, ale hrbila se a chatrný hlas se jí chvěl tak, že působila o deset let starší. Poslední rok, od chvíle, kdy ji bitevní pole ve Východním Texasu připravilo o rodinu, žila výhradně z vdovského důchodu vypláceného jednou z povstaleckých skupin. Penze navíc nebyla jediná forma pomoci, které se těšila. Každých pár týdnů připlouval přes řeku čln Synů Mississippi. Vždy se z něj vylodili dva tři mladíci, kteří s vážnými

výrazy posekali dvorek, uklidili v domě a nechali útlé vdově tolik jídla a oblečení, že je nikdy nemohla sama sníst nebo unosit. Velkou část přebytečných milodarů předávala Chestnutovým a plnila tak svou polovinu nepsané dohody. Sousedé osamělé ženě na oplátku dělali společnost a pomáhali jí tak ukrátit nekonečné horké dny.

Dnes Eliza Polková po příchodu pevně objala Martinu a zeptala se, zda už ví něco o manželovi. Sousedka odpověděla, že ne.

„Nic se mu nestalo, holka, neboj,“ ujistila ji vdova. „Srdce mi říká, že nad ním Bůh drží ochrannou ruku.“

Přinesla hostitelům čokoládový koláč a položila ho na zábradlí verandy. Obešla dům a pozdravila Simona, který se natahoval z vrcholu amputovaného žebříku a marně se snažil vytáhnout na střechu. Pýcha mu bránila říct si o pomoc matce. Vdova se posadila na hikorovou židli, otřela si pot z čela a zavolala na dvojčata. Dana zůstala uvnitř, kde si právě hrála na paní domu, Sarat ale přišla.

„Ahoj zlatičko, tobě to dneska sluší,“ políbila ji sousedka na tvář a pokusila se jí uhladit rozčepýřené kučeravé vlasy, jak bylo jejím častým zvykem.

„Ahoj Santo,“ odpověděla Sarat. Vdova si jako vždy řekla, že si přezdívkou jistě vysloužila dárky, kterými rodinu zahrnuje.

Martina dověšela prádlo a šla si za návštěvou sednout na verandu. Popíjely sladký čaj a ve slábnoucím světle sledovaly, jak si děti hrají.

Simon měl k pařezu na břehu přivázaný jednoduchý vor vyrobený z překližkové desky a prázdných ropných barelů. Uprostřed paluby se jako krucifix tyčil stěžeň z osmirkovaných větví, nesoucí plachtu z prostěradla. Ta ani za nejpříznivějšího větru nic nezmohla, černou fixou na ní však byla načmáraná lebka se zkříženými hnáty. Plachta zůstávala stále rozvinutá a zasávala strach do srdcí proplouvajících posádek, nebo v to Simon alespoň doufal.

Když byla hladina klidná, měl dovoleno vyjždět s vorem sám až doprostřed řeky. Vždycky při tom jako o život pádloval lopatou.

Pokud s ním ale jely sestry, musel se držet u břehu, a s nimi ani bez nich nesměl vor odvazovat.

„Klukům se určitě nic nestalo, Martino,“ vedla si Eliza Polková svou. „Víš, jak to na úřadech vypadá. Nejspíš jim tam řekli, že papírování zabere pár dní, a tak se tam rozhodli přenocovat, aby si ušetřili další cestu. Určitě si dávají do nosu U Domácích a hostů.“

Martina zakroutila hlavou. „Vrátil by se. I kdyby tam měl prostoj jen na tři hodiny, vrátil by se.“

Vdova upila čaje a stáhla se do minulosti, kde se jí myšlenky toulávaly většinu dne. „Když mi tehdy rebelové vzkázali, co se Henrymu a klukům stalo, poprosila jsem, ať mě rovnou pohrbí s nimi. Pěkně do stejného hrobu, protože sama žít nedokážu. Nestojí mi to za to.“

Ale když jsem je pak tam u mexické hranice viděla těsně předtím, než je se všemi těmi dalšími hrdiny uložili do mučednického hrobu, vypadali tak vyrovnaně a čistě, jak jsem je snad v životě neviděla. Dokonce ani průstřely nebyly jako na fotkách – nic příšerného, jenom takové dírky. Úplně jsem se divila, jak může člověka něco tak malého připravit o život. Dopředu jsem se toho pohledu přímo děsila, myslela jsem, že budou vypadat hrozně, že budou na kusy. Ale tak to nebylo, ani trochu. Vypadali klidní, Martino. Vypadali *šťastní*.“

„Neříkala jste, že se mi manžel vrátí v pořádku?“ podotkla Martina.

„Ale samozřejmě, zlatíčko, samozřejmě.“ Vdova se na chvíli odmlčela a potom tiše navázala: „Jen jsem chtěla říct, že když se mu nedejbože něco stane, když mu emka něco provedou, nebude to žádná hanba. Budeme na něj vzpomínat jako na hrdého jižanského vlastence, úplně jako na moje kluky.“

Martina vylila zbytek sladkého čaje na zem. „My nejsme žádní vlastenci, jižanští ani jiní. Chtěli jsme... Chceme se dostat pryč. Odcházíme na Sever. Nejsme žádní vlastenci a nejsme žádní mučedníci.“

Vdova položila Martině ruku na rameno. „Když říkáš, když říkáš... Odejít taky není žádná hanba. Víím, že chceš to nejlepší

pro děti, a nahoře je rozhodně bezpečněji. Nemusejí tam snášet to, co my. Ale nepatříš mezi ně. Vzít děti do bezpečí není žádný hřích, a až vyrostou a budou o sobě rozhodovat samy, tak se sem třeba vrátí. Mezi ně nepatříte. Všichni máte v žilách jižanskou krev, máte jižanské srdce. To se nikdy nezmění.“

„Jsme rodina,“ řekla Martina s očima upřenýma na sever, kde řeka mizela za záhybem. „Nic víc.“

Zpoza meandru uslyšely blížící se plavidlo. Ne však Smithův bublající fosilní člun, nýbrž větší loď hladce klouzající po hladině. Martinu letmo napadlo, že půjde o pašeráky z řad vzbouřenců a že vypluli nezvykle brzy. Zavolala na děti, aby se vrátily na břeh. Poslechly ji a vyběhly po kluzkém břehu, bahno se jim lepilo na nohy. Když se však loď vynořila zpoza ohybu, její reflektory vykreslily na černé hladině ostré kruhy. Martina přitom věděla, že loď vzbouřenců plují bez světel.

Šestimetrový člun patřil státní říční patrolě se základnou v Baton Rouge. Obvyčně měl povstalcům bránit, aby přes řeku pašovali zbraně na ropná pole v Texasu nebo do Mexického protektorátu. Plul pomalu, nápadně se na řece vyjímal zářícími solárními panely, které z něj na pravoboku i na levoboku čnely jako motýlí křídla. Jejich úkolem bylo člun pohánět, se záložním dieselovým motorem se počítalo pouze pro nutné případy. V praxi však posádkám s panely i chudokrevnými bateriemi brzy došla trpělivost a téměř výhradně při plavbě spoléhaly na palivo, jehož zákaz měly prosazovat.

Martina věděla, kdo na takových člunech slouží. Do posledního muže šlo o Jízany zaměstnáváné odborem krizového zabezpečení, Úřadem pro dohled nad řekou Mississippi nebo některým z tuctu dalších orgánů, které sice formálně spadaly pod státní administrativu, ale ve skutečnosti měly jen plnit válečné cíle Seveřanů. Jejich zaměstnancům se přezdívalo „modré frčky“ a v povstalecké hantýrce se o nich říkalo, že „visí prachy bordelmamá“. Na hranici tvořené řekou Mississippi se jich měsíc co měsíc několik ztratilo. Jejich těla pak obvykle někdo za pár dní našel zavěšená v pokroucených větvích katalpy – v ústech mívali

mrtví nacpanou podšívku vyříznutou z kapes u kalhot. Obvinění ze zrady vedlo k tomuto trestu jak na separatistickém území, tak v okolních státech, jejichž vlády sice stály na straně Severu, avšak obyvatelstvo sympatizovalo s rebely.

„Jedou kvůli Benjaminovi,“ pronesla Martina, když člun změnil směr a zamířil k rodinnému příbytku. „Něco se mu stalo. Modré frčky sem takhle pozdě nejezdí, pokud nemusí.“

„Uklidni se, prosím tě. Co tě nemá,“ konejšila ji sousedka. „Nejspíš o nic nejde.“ Ale to už Martina vstala a vykročila ke břehu. V polovině cesty se setkala s dětmi vracejícími se od řeky. S vyvrácenými krky se ohlížely po blížícím se člunu.

„Jděte dovnitř,“ nařídila jim. Dcery poslechly, ale Simon ne.

„Jedou nám říct něco o tátovi, že jo? Nejsem mimino, taky to můžu slyšet.“

Martina se beze slova otočila a vrazila synovi facku. Chlapec ukřivděně zrudl a nevzmohl se na slovo. Matčina vrozená síla vycházela najevo tak zřídka, až se často nechal ukolébat a dočista na ni zapomněl.

„Běž dovnitř,“ zopakovala mu Martina. Synovi v očích stály slzy nevěřícího vzteku. Rysy mu nevraživě ztvrdly, tentokrát už však matku poslechl.

Člun zakotvil u jílovitého břehu a vystoupili z něj dva muži ve vybledle hnědých stejnokrojích připomínajících uniformy šerifů. Na prsou se dvojici vyjímaly neumělé odznaky, působící jako z plastu.

Jeden příchozí byl vysoký a robustní. Vlasy měl ostříhané tak nakrátko, až prosvítala růžová kůže, a ani se k Martině nemusel otočit zády, aby věděla, že na zátylku bude mít tukové záhyby. Jeho menší společník byl štíhlý a odhadem o deset let starší, ovšem s tím, že prvním muži mohlo být nanejvýš jednadvaacet. Třicátník držel tenkou složku, do které opakovaně nahlížel. Svítil si přitom baterkou.

„Martina Chestnutová?“ zeptal se konečně.

„Co se mu stalo?“ odpověděla Martina otázkou.

„Manželka Benjamin Chestnuta?“

„Ptám se, co se mu stalo.“

Muž mluvil mrtvolným monotónním hlasem a oči držel přilepené k poznámkám. „Paní Chestnutová, prvního dubna 2075 v jednu hodinu sedmnáct minut došlo ve vestibulu budovy federálních služeb v Baton Rouge k odpálení vražedné bomby přivržencem separatistického hnutí...“

Ke zbytku jeho proslovu zůstala Martina hluchá, slova k ní vůbec nepronikala. Zatmělo se jí před očima a zorné pole se jí zúžilo tak, že obrysy obou mužů splynuly s černou řekou za nimi. Slabě cítila, jak se jí hluboko v břiše usazuje horká, pronikavá nevolnost. Na rameno jí znovu dopadla ruka Elizy Polkové a to ji vytrhlo z omráčení na dost dlouho, aby příchozímu skočila do řeči.

„Vezměte mě za ním,“ požádala. „Chci manžela vidět.“

„Paní...“ nadechl se muž v uniformě.

„Mám právo vidět manželovo tělo. Mám na to právo. Odvezete mě za ním a pak nás vezmete zpátky. Nenechám ho někde v márnici, pohřbím ho do jeho vlastní půdy.“

„Dokud odbor krizového zabezpečení neuzavře vyšetřování, obávám se, že...“

„Srabi,“ odplivla si Martina. „Nejste pořádní chlapi, ani jeden. Jenom skáčete, jak pískají. Jste jak cvičení pejsci. Doufám, že se to příště stane vám, že to příště bude někdo z vaší rodiny.“

„Po uzavření vyšetřování budete smět požádat o ostatky.“

„Zmizte z mého pozemku,“ zavrčela Martina. Sehnula se, zařčila prsty do hlíny a po mužích ji hodila. Cákance jim zašpiniily uniformy a vysoké boty. Znovu se sehnula. Dvojice už mířila zpátky k člunu, a tak dostala zásah na záda košil.

Mladší muž se k Martině při odvazování lana krátce otočil. „Upřímnou soustrast,“ řekl.

Martina se dívala, jak člun odplouvá proti proudu. Přetál srpek měsíce odrážející se na hladině a jeho silueta se krátce zaleskla. Pak zmizel za ohybem řeky.

„Už odpočívá v Pánu,“ slyšela Martina vdovu. „Je mučedník jako ti moji.“

„Jděte za dětmi. Uložte je. Za chvíli se vrátím.“

„Nenechám tě samotnou, holka.“

„Uložte je, za chvíli se vrátím.“

Poté co sousedku poslala dovnitř, stála Martina chvíli poblíž svažujícího se bahnitého břehu.

Hleděla na nekonečnou a nekonečně plynoucí černou řeku. Vykročila k severu, vlhká hlína ji studila do nohou. Brzy ji obklopily klasy čiroku, obsypané hnědými semeny tvrdými jako ložiskové kuličky. Když si byla jistá, že je dost daleko od domu a děti ji neuslyší, klesla na kolena a zakřičela.

Výňatek z dokumentu

JAK VOLÁ NAŠE KREV: REPORTÁŽE Z POVSTALECKÉHO JIHU

Nejhorší byly chvíle po probuzení. Nehybně lehávala na posteli, hlavu v jednom ohni a tělo ochromené. Pouhé pomyšlení na nadcházející den ji děsilo. V ruce svírala motýlí brož po matce, pod prsty cítila hladký povrch vybledlých safírových kamínků. Zdravotní sestry jí dovolily si šperk nechat, ulomily mu však hrot na zadní straně.

To všechno bylo ještě předtím, než se Julia Templestoweová stala první mučednicí vzbouřeneckého Jihu, jeho prvním zabijákem, patronkou jeho války. Všem něco předchází – na to se často zapomíná.

Vzbouřenci jí do svých řad získali ještě v době, kdy měla na zápěstích čerstvé obvazy. Našli ji v baru na Farishově ulici, naproti opuštěnému divadlu Alamo, kterému na svislém modrém poutači chybělo první a poslední písmeno názvu. Měla na sobě cizí jednorázové šaty, které jí dala jedna sestřička. Byla opilá a zas zůstala na světě sama, jenom s tou strašnou nemocí v mozku.

Uměli si najít ty, u kterých bylo nejpravděpodobnější, že úkol splní. Vydržovali si tipaře v nemocnicích, protože měli zájem o zachráněné sebevrahy, na školách, protože měli zájem o outsidersy, a v církvích, protože měli zájem o zatvrzelé extremisty, v nichž Bůh zažehl spalující horečku.

Pak je přetvářeli ve zbraně.

V den prezidentova příjezdu do Jacksonu odvezli Julii na opuštěnou farmu patnáct kilometrů jižně od města a oblékli ji do zabijáckého. Přestrojili ji za těhotnou a duté falešné břicho napěchovali hustou kaší z hnojiv a nafty, osetou železnými hřebíky místo semen. Farmářská vesta, tak tomu říkali. Přes hrud' a pak po levé ruce se jí pod

košilí vinul drát končící v odpalovacím zařízení přilepeném páskou na zápěstí.

Nikdy se na tebe nezapomene, tvrdili jí. Až bude po všem, ponese tvoje jméno nová města.

KAPITOLA TŘETÍ

Sarat se krčila u verandy a čekala, až se matka vrátí od Elizy Polkové, u které potřebovala něco s někým zařídit.

Simon se opodál marně snažil vylézt na střechu. Během posledních tří dní se přes její okraj neúspěšně pokusil přehoupnout asi desetkrát. Věděl, že pokud se solární panely denně neotírají, jejich výkon slábne, a že pokud se do nádrže pravidelně nepřidává chlor, páchne dešťová voda slabě po vejcích. Neschopnost plnit své povinnosti ho užírala každým dnem víc.

Znovu opřel žebřík o bok kontejneru. Hlína tu byla o něco měkčí, protože se do ní vsakovala voda z nedaleko stojící sprchy, a nohy žebříku se do bahna mírně zabořily.

Sestry na Simonovo naléhání chytily žebřík každá z jedné strany a snažily se ho udržet rovně. Jejich bratr se postavil na horní příčku, odkud se chystal odrazit a vyšvihnout se na střechu.

„Tak jo,“ otřel si ruce od poledního potu. „Můžeme?“

„Můžeme,“ odpověděly Sarat a Dana jednohlasně.

Simon se chytil hrany kontejneru a na špičkách přes ni vyhlédl.

„Držte pořádně!“ křikl na sestry.

„Držíme,“ ujistila ho Sarat.

„Ale musíte tak, aby se neviklal!“

„A co děláme?“

Simon sebral odvalu. Myslel na to, jak lehké byly podobné úkoly pro tátu. I když se z továrny na košile vrátil pozdě večer, s rudými prsty sedřenými od šití až na maso, vždy se ochotně pustil do domácích prací: zalepil díru v nádrži na vodu, po nadálé bouři znovu zabeđnil okno, starým ručním mlýnkem namlel širokovou mouku. Simon si vzpomínal, jak klika mlýnku při drcení zrněk na jemný prach skřípala. Byl to zvuk práce.

Ujistil se, že na poslední příčce stojí pevně. „Raz, dva, tři!“ zakřičel a vyskočil nejvyš, jak to šlo. Rukama stále svíral hranu kontejneru a vznesl se tak, až měl hrudník v úrovni střechy. Na okamžik nevážil nic a jenom visel ve vzduchu. Pokusil se na střechu vytáhnout, ale byl jako nevyvážená houpačka: mírně nachýlil trup dopředu a pak se pozadu zřítíl k zemi. Do měkké hlíny dopadl krkem napřed, zvučně to zadunělo.

Dvojčata zalapala po dechu a od žebříku odstoupila. Sarat hleděla na ležícího bratra – uhranul ji jeho prudký dopad i to, jak při něm země vyplivla samu sebe. Dana se dala do křiku, protože najednou měla šaty od bahna.

Simon skoro minutu nehybně ležel s vyraženým dechem. Potom konečně zasupěl a začal se zvedat.

„Takhle to nejde,“ vyčínil sestřám. „Neumíte ho držet.“

„Počkej na tátu, pitomče,“ doporučila mu Dana. „Udělá to, až se vrátí. Všechno jsi ohodil bahnem.“ Naštvaně se odběhla dovnitř převléknout. Simon ji následoval.

Sarat zůstala venku a dál hleděla na místo, kam Simon dopadl. Poklekla a rukama vyhloubila v hlíně mělký kanál od okraje sprchového kouta k prohlubni, která po bratrovi zůstala. Potom pustila kohoutek a nechala vodu téct. Pramínek stružku postupně našel a jako miniaturní přítok naplnil Simonův kráter, novopečené moře s obrysem chlapeckého těla.

„Vypni to,“ vyšel bratr z domu v čistém oblečení. „Plytváš vodou.“

★★★

Snesla se noc. Děti povečeřely samy, matka se od sousedky za polem stále nevracela. Jedly okoralý chléb s vepřovými konzervami popsanými v jazyce, kterému nerozuměly. Dovození potravin z lodí se zahraniční pomocí, dar od Santy Muerte. Vdova poslední dobou chodila častěji a byla štedřejší: nosila lepší jídlo a lepší oblečení.

Konzervované maso připomínalo mazací gumu vylouhovanou ve vodě a odpovídajícím způsobem také vrzalo o zuby. Hlavní chod děti zajedly posledními kousky čokoládového

koláče od sousedky. Krémová poleva byla po dvou dnech v lednici tvrdá a popraskaná.

Sarat pozorovala řeku. Celý den připlouvalo z východního břehu víc lodí než obvykle a teď za tmy provoz ještě zesílil. Dva kilometry proti proudu slyšela zdušené fosilní motory, a občas dokonce rozeznala vyštěkávané rozkazy mužů ukrytých ve tmě.

„Už jede táta?“ zeptala se Dana.

„Ne,“ odpověděl Simon. „To jsou rebelové.“

„Kdo jsou to rebelové?“

„Bojovníci.“ Pohledem se přesvědčil, že sestra alespoň tohle slovo zná. „Válčí proti Severu, jsou na naší straně.“

„Táta je na Severu. Máma to říkala,“ připomněla mu Dana. „Pojedeme tam za ním.“

„Máma lže,“ odsekl Simon.

Dana se nevěřicně obrátila na sestru. „Podle něj máma lže!“ Otočila se k bratrovi zády. „To se řekne.“

„Myslíš, že by táta jen tak odjel na Sever bez nás?“ ušklíbl se Simon. „Vzal si s sebou jen nějaké papíry. Ani náhradní oblečení si nezabalil. Něco se stalo a máma nám nechce říct co.“

Dana zakroutila hlavou. „Táta je na Severu. Máma to říkala,“ vedla si svou. „Nevíš, o čem mluvíš.“

★ ★ ★

Lodě, které děti slyšely, patřily vzbouřencům a převážely vojsko a zásoby na ropná pole na západní frontě. Kotvily poblíž domu Elizy Polkové, kde rebelové dočasně rozbili stan a kam se Martina Chestnutová na sousedčino pozvání vypravila za povstaleckým velitelem, se kterým chtěla probrat možnost bezpečného ubytování.

Rodinné obydlí Polkových tvořily čtyři prefabrikované karavany sestavené do čtverce. Měly šikmé kovové střechy a stěny s vinylovým povrchem.

Obyčejně vládl na sousedčině pozemku klid, vlna vzbouřenců na něm však rozpoutala chaos. Když se Martina vynořila z čirokového pole, rebelů se kolem domu pohybovaly desítky.

Naprostá většina z nich byli sotva adolescenti. Tvořili živý řetěz přepravující dřevěné bedny a jutové pytle z neosvětlených lodí ke karavanům. Všichni měli malé vysílačky, které jim prskavě rozkazovaly, ať se připraví na příplutí dalších lodí. Na břehu seděl chlapec a plavidlům blížícím se po temné hladině signalizoval prudkými záblesky reflektoru.

Roztrhané uniformy vzbouřenců navzájem neladily svým rázem ani barvou, sestávaly z toho, co se podařilo sehnat: z černých džín, vest s kapsami, maskáčových oděvů na lov kachen, cizokrajných armádních stejnokrojů propašovaných na žádost povstaleckých vůdců na lodích se zahraniční pomocí. I zbraně byly pašované, případně vytažené z půd a sklepů v příbytcích rodičů a prarodičů – často pocházely z dob, kdy jejich současní nositelé ani nebyli na světě. Vzbouřencům bez výjimky chyběl výcvik, měli mizernou výstroj a na západě je čekala jistá smrt ve střetu se zdatnější armádou. Ale na východě, v maloměstech bez budoucnosti, kde se narodili, by je zabila chudoba, nuda a úpadek, jenom pomaleji.

Martina je sledovala z okraje pole. Na zahrádce mezi karavany si rozložili provizorní velitelský stůl. Ležela na něm velká terénní mapa zachycující hranici Louisiany s Texasem. Několik starších mužů shluknutých kolem stolu do ní různě zapichovalo špendlíky a kreslilo fixou. Čas od času vzhledli a oslovili někoho z mladších bojovníků, kteří kolem nosili krabice nebo stavěli stany. Jeden nanejvýš sedmnáctiletý chlapec vylezl na karavan obrácený k řece a chtěl na jeho střeše vztyčit prapor s chřestýšem, zástavu Spojených rebelů, ale starší a zdrženlivější důstojník mu rozkázal, ať sleze.

U vchodu do jednoho karavanu zahlédla Martina Elizu Polkovou. Vdova čekala na schodech a dvojice rebelů zatím přenášela její zavazadla na jeden z člunů opodál.

Sousedka Martinu uviděla a zavolala na ni. Martina vykročila. Cítila chladné a podezíravé pohledy chlapců, nikdo však nic neřekl.

Eliza Polková ji objala. „Zlato, zlatíčko. Seběhlo se to tak rychle.“

„Neříkala jste, že dorazí jen velitel?“

Vdova zakroutila hlavou. „Emka táhnou z texaských ropných polí na východ,“ vysvětlila. „Naši kluci jim vyrážejí naproti. Po-
vídali, že si musejí pospíší, aby jim zabránili obsadit ještě větší kus Louisiany.“

Martina se rozhlédla po někom, kdo by vypadal jako polní velitel. „Je tady?“ zeptala se.

„Ano, zlatíčko. Ale má práci. Mluví jenom s podřízenými.“

„Ukažte mi ho.“

„Počkej chvíli,“ nabádala ji sousedka. „Teď bys u něj ničeho nedosáhla.“

„Vezměte mě za ním.“

Eliza Polková ji neochotně zavedla za mužem sedícím u stolu v zahradě. Byl to vyzábělý dlouhán, odhadem o pět šest let mladší než Martina. Úhledně zastřížený vous se mu jako hrot šípu zužoval k hrudní kosti. Oblečení měl černé, od vysokých bot až po vojenskou čapku. Mnoho bojovníků jako by kolem něj obíhalo po elipsách: spěchali do různých částí prozatímního tábora, plnili tam jeho rozkazy a vraceli se pro nové úkoly. Mluvil tak tiše, že mu Martina nerozuměla jediné slovo, dokud nezastavila u stolu s mapou a nestála mu tváří v tvář.

Polní velitel její příchod nijak neokomentoval. Jenom pohlédl na Elizu Polkovou.

„To je ta sousedka, o které jsem vám říkala. Manželka toho mučedníka.“

„Nikdo ho neumučil. Umřel.“ Po těch slovech polní velitel znovu umlkl. Muži kolem se na návštěvnici tvářili nepřátelsky, on však měl v očích jenom naprostý klid.

„Pokud vím, máte pro vdovy po mučednících příbytek poblíž Vicksburgu,“ řekla Martina. „Útulek pro ženy a děti.“

Velitel mlčel.

„Mám dvě holky a syna, jsou ještě úplně malí,“ pokračovala Martina. „Otec jim umřel a nemáme z čeho žít.“ Obrátila se k vdově. „Paní Polková je naše jediná sousedka. Díky její velkorysosti neumíráme hlady, jenže se stěhuje pryč. Prosím jen o to, abyste

nás do Vicksburgu pustili s ní. Moje děti tam budou v bezpečí. Nic víc po vás nechci.“

„Nepřichází v úvahu,“ řekl stručně polní velitel.

„Proč ne? Za hodinu můžeme mít sbaleno. Nebo vyrazíme, jak jsme. Nalehko.“

„Provozujeme domov pro příbuzné mučedníků. Jestli vám neumřel nikdo další, myslím za naši věc, tak k nim nepatříte.“

Znovu obrátil pozornost k mapám na stole a bojovníci zase začali opisovat své oběžné dráhy.

Sousedka vzala Martinu za paži. „Pojď, zlatíčko. Zatím jim dáme pokoj. Na něco přijdeme, to ti slibuju.“

Martina její ruku odstrčila.

„Vaši chlapi mi zabili manžela,“ vmetla polnímu veliteli. „Zabili vlastního člověka a mají povinnost postarat se o jeho rodinu.“

Polní velitel obešel stůl a přistoupil k ní. Zblízka si všimla, že má krásné zelené oči. Prostě jakéhokoli pohybu, ale krásné.

„Mí muži zabíjejí Seveřany a zrádce,“ řekl. „Co z toho byl váš manžel?“

Eliza Polková zatahala polního velitele za rukáv, chtěla si s ním promluvit o samotě v karavanu. Zašli dovnitř a Martinu nechali stát mezi bojovníky, kteří z velké části odložili práci a předchozímu hovoru přihlíželi.

„Jste drsná, že s ním mluvíte takhle,“ ocenil jeden. „Viděl jsem, jak zastřelil chlapy, co si k němu dovolili daleko míň.“

„Mně je šumák, cos viděl,“ usadila ho Martina.

Netrvalo dlouho a polní velitel s Elizou Polkovou znovu vyšli ven. Muž se zelenýma očima přistoupil k Martině.

„Zítřa za úsvitu pojedje po východním břehu autobus do Mississippi. Končí v Camp Patience. Protože se za vás tady dáma zaručila a protože se její nejbližší obětovali pro naši věc, nechám vzkázat, ať pro vás udělají místo, pokud tam zítra s dětmi budete.“

„To mám vzít děti do uprchlického tábora?“

„Dělejte, co uznáte za vhodné.“

S tím se polní velitel znovu obrátil k mapám na stole. „Jděte,“ řekl. „Tady už se ničeho nedočkáte.“

Martina se rozhlédla po vojácích shluknutých kolem.

„Nikdo nic neřekne? To jste chlapi? To nikdo nemáte mámu, nikdo nemáte děti?“

Muži na ni dál hleděli, někteří chladně, jiní s úšklebkem. Nikdo nepromluvil.

Martina jim ukázala záda a odkráčela, kudy přišla. Na kraji širokového pole ji dohnala Eliza Polková.

„Moc mě to mrzí, zlatíčko. Udělala jsem, co jsem mohla.“

„Seveřani nejsme, protože pocházíme z Jihu, a Jižani nejsme, protože jsme se chtěli odstěhovat na Sever,“ zakroutila Martina hlavou. „Tak to mi povězte, kdo jsme. To mi povězte.“

Sousedka jí dala papírek. Bylo na něm načmáráno, kudy a v kolik zítřejší ranní autobus projíždí. „V táboře to není taková hrůza, Martino. Mají tam dobré jídlo, je čerstvě vyložené z lodí s pomocí, a navíc zadarmo. A děti si tam mají kde hrát. Budete tam v bezpečí.“

„Budeme tam jen dobytek.“

Eliza Polková ukázala k západu. „Jde o tvoje děti, zlatíčko. Co jsem slyšela, tak se takhle blízko u nás ještě nebojovalo a každým dnem to postupuje dál na východ. Zrádci z louisianské gardy nechávají emka jen tak maširovat přes naši půdu a je jim jedno, kdo to odskáče životem. V Patience budeš mezi svými. Tvoje děti budou v bezpečí, Martino. Co je důležitější?“

Martina sousedce pohlédla do drobných, upřeně hledících očí. „Zůstanu doma,“ řekla. „Požádám o manželovo tělo, pohřbím Benjamina v jeho vlastní půdě a zůstanu doma, pro mě za mě ať se bojuje u mě na zápraží. Nehodlám věčně čekat, až se mi uráčí pomoci nějaký holobrádek s kvěrem.“

„Udělala jsem, co jsem mohla,“ povzdechla si sousedka. „Ale nemělas mu říkat, že jeho lidi zabili vlastního člověka. Na to jsou hrozně hákliví.“

Po návratu domů čekal Martinu pohled na Sarat pohřbenou až po krk v říčním bahně. Bratr hnědou břechku dál vršil plným

hrstmi a holčička nadšeně pištěla. Dana seděla opodál na pařezu a s neurčitě odmítavým výrazem přihlížela.

Simon při pohledu na matku vyskočil na nohy. „Sama to chtěla,“ bránil se hned.

„Vyhrabej ji a umyjte se,“ nařídila jim Martina. „A pak do postele.“

„Mami, Simon říkal, že lžeš,“ žalovala Dana.

„Nene,“ protestoval Simon a hodil jejím směrem hrst bahna.

„Něco jsem řekla,“ zvýšila Martina hlas.

Děti vyšly po břehu nahoru. Sarat poskakovala vepředu – byla celá kluzká od bahna, jeho poloslaný pach se jí lepil na kůži. Za chůze se svlékla, nechala lacláče na ušlapané cestičce a vlezla pod sprchu. Ze všech tří dětí byla nejtmaší: Dana a Simon měli hnědou pleť po otci, Sarat černou po matce.

Martina dceři přinesla čisté oblečení a nechala ho na vědru postaveném dnem vzhůru u sprchového kouta. Brzy byly všechny tři děti vykoupané a převlečené. Jedno po druhém daly matce pusy a stáhly se do domu.

Martina o samotě usedla na hikorovou židli. Dojedly po dětech kůrky z chleba a poslední vlhké zbytky masové konzervy. Hlad tím nezahnala, a tak se tiše vkradla dovnitř a vytáhla z lednice gel s meruňkovou příchutí. Rosolovitá oranžová pasta ve strohém stříbrném balení původně pocházela z vojenského proviantu. Přídělové balíčky, které vojáci prodali nebo zahodili, na Jihu nevyhnutelně končily na šedém trhu. Prodejci pokaždé rozervali obal a rozprodali obsah po částech. Poptávka byla vysoká, ne proto, že by šlo o kdovíjakou lahůdku, ale protože jídlo mělo velkou energetickou hodnotu a bylo praktické.

Martina už se znovu neposadila. Bezděčně vykročila a uvědomila si, že nemíří ani k řece, ani na sever k polím s širokem, ale na západ, za dům a dál po málo prochozených cestičkách, které se mezi hnědě korunovanými planými květinami klikatily k pozůstatkům města ve vnitrozemí.

Vždycky když se začátkem zimy ochladilo a zvýšila se poptávka po práci, tudy její manžel chodíval do továrny v Donaldsonvillu.